

Sikerrel birkóztak meg a járvány működési kockázataival a bankok

Bár hazai bankszektor közel 10 milliárd forintos működési veszteséget szenvedett el a koronavírus járvány következtében 2020-ban, a szektor gyors és hatékony reagálása, valamint a megképzett tőke elégséges volta miatt stabil maradt a működés a pandémia ellenére is. Az elszenvedett károk mértékét döntően nem az adott intézmény mérete vagy a tőkeszámítás fejlettsége, hanem a hitelintézet által választott kezelési stratégia, illetve az egyedi infrastrukturális sajátosságok határozták meg.

A 2020-as év működését az üzletmenet folytonosság fenntartása, valamint a megváltozott külső körülményekhez való alkalmazkodás határozta meg a bankszektorban. A koronavírus hitelintézeti szektorra gyakorolt hatása számos szempontból vizsgálható, melyek közül kiemelhető az a kérdéskör, hogy vajon „mennyibe került a bankoknak” a pandémia kezelése.

A koronavírushoz kapcsolódó közvetlen költségek működési kockázati veszteségeknek tekintendők. Bár a pandémiás kockázatok okai külsőek, számottevő károkat okoztak a bankoknál és szükségessé tettek olyan kockázatcsökkentő intézkedéseket, amelyek a károk mértékét mérsékeltek vagy újabbak bekövetkezését előzték meg.

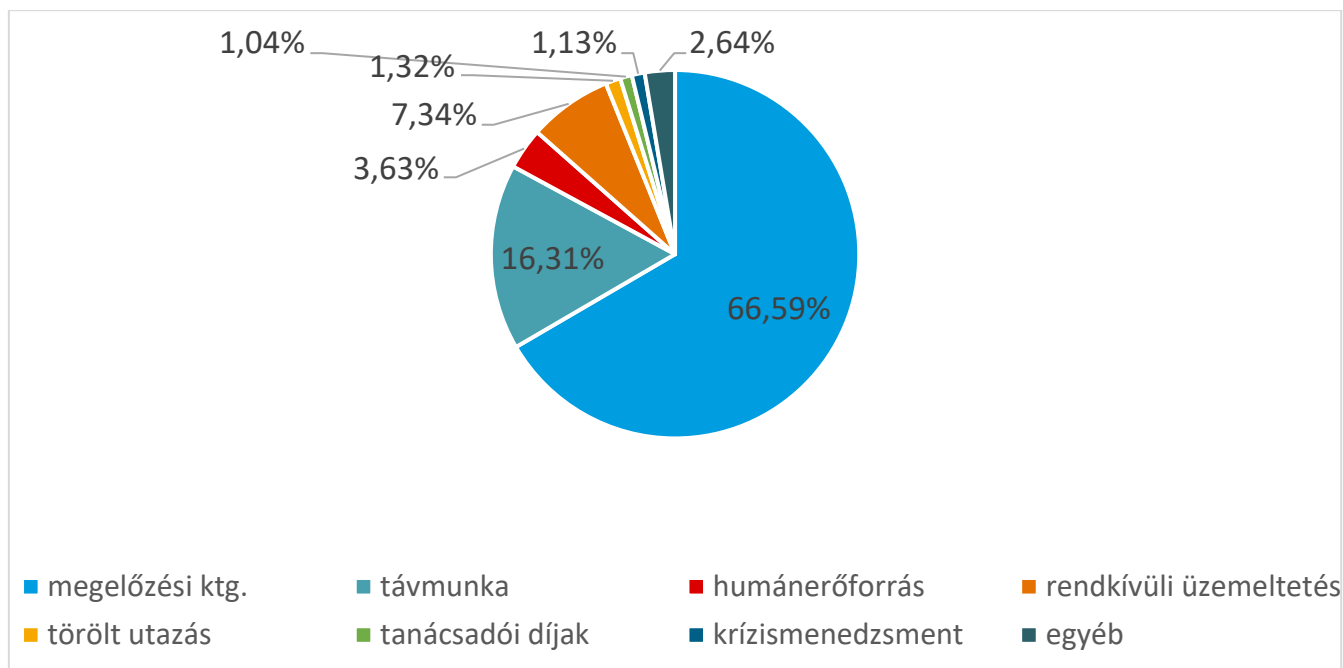
A Magyar Nemzeti Bank (MNB) a tőkemegfelelés felügyeletén túl, szektorszintű elemzést végezve a 15 legnagyobb hazai hitelintézetre vonatkozóan feltárta a járvány bankrendszeri hatásait.

A bankok által jelentett, pandémiához köthető közvetlen működési kockázati veszteségek elemzésének főbb üzenetei a következők:

- 2020-ban a szektor közel 10 milliárd forint veszteséget azonosított, amely a 2020. december 31-i mérlegfőösszeg 0,02%-át tette ki. Ez a kár nem tartalmazza az esetleges hitelezési kockázathoz kapcsolódó működési kockázati veszteséget, a fizetési moratóriumhoz köthető költségeket, az elmaradt hasznokat és a potenciális károkat. (A moratórium lejárta után még számottevő hitelkockázathoz köthető működési kockázati veszteség azonosítása várható.)
- Az azonosított veszteség a működési kockázatok fedezetére képzett szektorszintű tőke közel 3,5%-át tette ki, amely bőven fedezte a pandémiából eredő kockázatokat, az egyedi intézmények működése stabil maradt.
- A vizsgált hitelintézetek 2020. évi működési kockázati veszteségtömegének a felét a koronavírushoz kapcsolódó károk tették ki, melynek 66,6%-a megelőzési költség volt.

A veszteségek összetétele is figyelemre méltó, melyet az alábbi grafikon mutat:

A pandémiához köthető banki működési kockázati veszteségek (2020)

Forrás: MNB

A költségek döntő részét a megelőzési költség tette ki, amely körébe tartoznak például a pénzügyi intézmények által beszerzett kézfertőtlenítők, maszkok és gumikesztyűk, a rendkívüli takarítások költsége, illetve a dolgozók védelme érdekében végzett PCR tesztek költségei.

A veszteségek 16,3%-át tették ki a távmunka kialakításának a költségei, amelyek közé tartozik az újonnan vásárolt távoli munkavégzéshez szükséges licensek, számítógépek és egyéb berendezések. Ezen a téren jelentős heterogenitást mutatnak az intézmények: voltak olyan bankok, ahol korábban is a kultúra része volt az otthoni munkavégzés, ezért rendelkezésre állt az ehhez szükséges infrastruktúra. Más bankok esetében jelentős beruházással járt a távmunka hardveres és a szoftveres hátterének kialakítása, több esetben a következő évi informatikai beruházási költségek előre hozása mellett döntött a menedzsment.

Az addicionális humán erőforrás költség (3,63%) a koronavírus-járvány miatt esetlegesen elrendelt túlórák és a kieső munkaerő pótlásának költségeit foglalja magában; a rendkívüli beruházási és üzemeltetési költségek (7,34%) pedig bezárt épületekben felmerült őrzési költségeket, a fiókokban felszerelt paravánok, plexifalak költségeit és egyéb más beruházásokra fordított összegeket jelentik. Az ebbe a két csoportba tartozó veszteségek már jóval alacsonyabbak voltak, hiszen a bankok az esetlegesen kieső munkaerőt a fióki nyitvatartás lerövidítésével, illetve fiókok ideiglenes összevonásával kezelték.

Az egyéb kategóriában jelentett veszteségek változatos volta mutatja azt, hogy az egyes hitelintézetek eltérő megközelítést alkalmaztak a pandémia alatt:

- létszámleépítés és fiókbezárás is előfordult a szektorban, melynek az volt a célja, hogy elmentételezzék az üzleti aktivitásnak a COVID-19 járvány miatt bekövetkezett -csökkenését;

- arra is volt példa, hogy hitelintézetek kommunikációs kampányt folytattak, amelynek célja az ügyfelek megváltozott működési rendről szóló tájékoztatása volt;
- egyes esetekben rendszerfejlesztésre volt szükség annak érdekében, hogy az ügyfelek kiszolgálása a jogszabályoknak megfelelően, illetve a korábbi szolgáltatási színvonalon történhessen meg.

Az MNB nagy és kisméretű (1000 milliárd forint mérlegfőösszeg alatti) banki bontásban is végzett elemzést. Ennek eredménye azt mutatta, hogy nincs jelentős összefüggés az intézményméret, illetve az alkalmazott tőkeszámítási módszer és az elszenvedett veszteség között. Sokkal inkább az intézmény infrastrukturális és működési sajátosságai, illetve a pandémia kezelésére kialakított stratégia fókusza határozta meg a károk nagyságát. Sőt, vannak olyan hitelintézetek, amelyeknek összességében nem növekedett a működési kockázati vesztesége 2020-ban a korábbi évekhez képest.

A számokon túlmenően a bankokkal folytatott egyeztetések megmutatták, hogy mennyire rugalmasan reagált a pénzügyi szektor a hirtelen megváltozott környezet hatásaira:

- felgyorsult a digitalizáció, amely az elektronikus csatornák fejlesztésében, a távmunkára való átállásban, illetve az elektronikus dokumentumkezelésben is megmutatkozott;
- a gyors és hatékony reagálás érdekében a bankok krízismenedzsment-bizottságokat üzemeltettek, amely jelentősen elvonta az erőforrásokat az alapvető banki tevékenységektől;
- nehézségeket okozott az újszerű kockázatok azonosítása és strukturált kezelése is, melyeket a szabályozó hatóságok, valamint az anyavállalatok iránymutatásai könnyítettek meg.
- a pandémia eredményeként a bankok újragondolták a folyamataikat és a működési modelljüket, a szakértők szerint a működés már nem áll vissza korábbi formára;
- otthoni munkavégzés szabályozási és technikai keretei is kialakításra kerültek, az beépült a dolgozók munkarendjébe.

Bár a pandémia még nem ért véget, a közvetlen veszteségek döntő részét már azonosította a hitelintézeti szektor. A fizetési moratórium következményeként viszont még rejtve maradhettek olyan hitelkockázathoz kapcsolódó működési kockázati veszteségek, amelyek a járványhoz köthetők. Ezek feltérképezése, megjelenítése, minimalizálása és kezelése közös jövőbeni feladata lesz mind a hitelintézeteknek, mind a felügyeleti hatóságoknak.

*A szerző a Magyar Nemzeti Bank munkatársa

„Szerkesztett formában megjelent az Portfólió.hu oldalon 2021. szeptember 8-án.”